СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 90. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 18 квітня 1932. | VOL. XL. | No. 90. | Jersey City, N. J., Monday, April 18, 1932. | THREE CENTS.

ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ

НЮЙОРСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ 14 ТРАВНЯ ПІД КЛИЧЕМ „ПИВО ДО ОПОДАТКУВАННЯ".

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер заповів, що в суботу, 14 травня, відбудеться в Ню Йорку величава парада, яка буде щодо числа людей більшою від паради, яку влаштували були Линдберґови чи кому іншому. Це буде демонстрація проти прогибіції, заразом і вияв симпатії для акції за знесення 18 поправки.

Вокер каже, що такі демонстрації відбудуться й по інших містах. Вони мають теж освідомити населення, що коли оподатковано би пиво, то була би велика податкова полекша для населення та було би менше клопоту містам, стейтам і федеральній владі з шуканням нових жерел доходу.

ТАМАНІ ГОЛ ДЕРЖИТЬ МІЦНУ КОНТРОЛЮ.

ОЛБАНІ. — На делеґатів на демократичну конвенцію в Шикаґо вибрано самих сторонників Тамані Гол, зглядно тих, кого Тамані Гол наказала вибрати. Між делеґатами є бувші демократичні кандидати на президента, Смит і Дейвис.

Делеґати з нюйорського стейту обстоюватимуть на конвенції знесення прогибіції. Кажуть, що ґовернор Рузвелт не є задоволений з того вибору. Він усунувся від вибору тому, що сподівався, що те саме зроблять Смит і Дейвис. А тимчасом вийшло інакше.

ВЖЕ Й КЕНОН ЗА РЕФЕРЕНДУМ У СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ.

РІЧМОНД (Вірджінія). — Епископ Джеймс Кенон мол., відомий прогибіційний фанатик, заповів, що він попирає щодо прогибіції становище бувшого ґовернора Бирда. Він годиться тепер, щоби відбулося референдум у справі прогибіції, коли цього будуть домагатися дві третини послів у конґресі та коли за зміну прогибіції заявляться три четвертини стейтів.

ГОТОВІ ЗАКРИТИ БІРЖУ.

ВАШИНҐТОН. — Ричард Гвитні, президент нюйорської біржі, каже, що коли перейде наложений палатою послів податок на оборот вартісними паперами на біржі, то повстане великий хаос і нова паніка. Люди зачнуть спекулювати на чужинецьких біржах, а нюйорську прийдеться можливо й замикати.

ПРЕЗИДЕНТ КАЖЕ, ЩО БИЗНЕС ПОЛІПШУЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер вірить, що економічна ситуація поліпшується, але біда в тім, що ніхто з людей не хоче в це вірити.

ЗНИЖУЮТЬ ЦІНИ ВСТУПУ ДО ТЕАТРІВ.

НЮ ЙОРК. — Замовлення на місця в опері на наступний сезон спали на 50%. Та дирекція думає, що бизнес піде, бо вкорочено оперовий сезон та знижено значно ціни. Всім артистам обкроєно платні на 25%.

Сьогорічний дефіцит опери виносить понад $500,000.

ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ, ВОЄННИХ ДОВГІВ І РЕПАРАЦІЙ.

ШИКАҐО. — Д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, каже, що не можна надіятися ніякого звороту до поліпшення економічних відносин у світі, поки не знесуть в Америці прогибіції та не прийде до цілковитого знесення, або драстичного зменшення воєнних довгів і репарацій.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ПЯТЬДНЕВНИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер буде вимагати від конґресу заведення пятьдневного тижня праці для всіх федеральних урядовців.

200 БАНДИТІВ НАПАЛИ НА МІСЦЕВІСТЬ.

МЕКСИКО СІТИ. — На малу місцевість Пезо дель Мачо в стейті Вера Круз напали 200 бандитів. Напад влаштовано над самим ранком, вбито суддю, трох полісменів, а майора тяжко ранено. Потім бандити заатакували мішаний, особово-таґаровий, поїзд. Бандити розбіглися, як надійшло військо.

БЕЗРОБІТНІ ДАЛІ БУНТУЮТЬСЯ.

ОКЛЕНД (Нова Зеляндія). — В місті нема спокою, бо безробітні далі демонструють і бють шиби. Арештовано вже понад 300 осіб. Провід у бунті ведуть жінки.

ПРОТИ ВИГРАВОК ПРИ ПОМОЧІ АСЕКУРАЦІЇ БРАТНЬОЇ ПОМОЧІ.

НЮ ЙОРК. — Федеральна влада переводить слідство над асекураційними товариствами братньої помочі, при помочи яких розсилано між членів товариств ріжні тікети, по 50 центів, на ріжні вигравки. Кажуть, що в цей спосіб продано яких 50,000,000 тикетів. Це є недозволене законом.

„ПОЛЬСКА МАЦЕЖ ШКОЛЬНА" ПРАЦЮЄ.

Дня 14 лютого польське духовенство доконало акту торжественного посвячення бібліотеки в школі в селі Ружині, повіт Ковель. Бібліотеку, що складається з 850 томів, пожертвувала „Мацеж Школьна". Слід зазначити, що всі книжки польські, а урухомлення польської бібліотеки в чисто українськім селі має на меті польонізацію місцевого населення. Згідно з урядовим повідомленням вже в першому тижні існування бібліотеки записалося до неї понад 100 читачів. Отже значить — читають!

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

В Печеніжині, пов. Коломия, у фабриці фірми „Піляк" стався страшний випадок. Занятий у тій фабриці денний робітник з Печеніжина, Олекса Кузьменко, син Василя, впав через необережність до басейну з кипятком, у якому париться букові кльоци для виробу форніри. Наслідком цього Кузьменко тяжко попарив обі ноги. Його відвезли до шпиталю в Коломиї.

ПОЛІЦІЯНТ УБИЙНИКОМ.

За злочин убийства засудив окружний суд у Сяноці постерункового державної поліції у Вислоці, Антковяка, на півтора року важкої тюрми.

УБИЛИ РУМУНСЬКОГО ПОГРАНИЧНИКА.

Коло села Солдаиешт над Дністром перейшли два невідомі чоловіки ріку й опинилися на румунськім боці. Вони заявили румунському граничникови, що втекли перед большевиками. Румунський пограничник ішов з ними до найближчої румунської команданури. По дорозі вони роззброїли пограничника і вбили. Очевидна річ, що це були совітські курієри.

БЕЛЬҐІЯ ПОШУКУЄ КАТА.

Бельґійська публична опінія занята справою засудженого на смерть робітника Броки, що зарізав у звірський спосіб одного хлопця. Броку засудили в Лютиху на смерть і населення жадає виконання засуду. Тимчасом суд зволікає предложити злочинця королеви до помилування. Злочинець Брока заявляє, що він приймає всяку кару. Судові лікарі ствердили, що Брока вхопив хлопця за ноги й бив головою до стіни. Річ про звихнену людину. Важну ролю грає обставина, що Бельґія не має ката. Останню кару смерти виконано в Бельґії перед 70 роками. Тоді то повісили одного фляндського графа, що струїв свого шваґра. У війні засудили на смерть одного підстаршину, але бельґійський уряд знаходився тоді у Франції і присуд смерти виконав французький кат.

ЗА ЗЛОЧИН ЗПЕРЕД 10-ТЬОХ ЛІТ.

Ще в 1922 році убив хтось жінку Кароля Зеленого з Білої, пов. Чортків. Підозріння впало відразу на Зеленого, але вини йому не доказано. Щойно 29-го лютого 1932. відповідав Зелений перед судом присяглих у Чорткові за вбивство власної жінки. На підставі присуду присяглих засудили його на 15 літ тюрми.

НОВИЙ УДАР В ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ НАШОГО СЕЛА.

Як пише „Фоссіше Цайтунґ" з 29-го лютого, німецький уряд видав зарядження, яким підвищив до подвійної висоти ввозове мито на товари імпортовані з країв, які не мають торговельного договору з Німеччиною. Зарядження це звернене проти Польщі і двох британських доміній, бо тільки ті не мають торговельного договору з Німеччиною. Як перше перед місяцем піднесене мито на масло унеможливило цілковито його експорт, так теперішнє подвоєне мито цілковито виключає експорт яєць до Німеччини. Досі, хоч і при високій митній оплаті (25 німецьких марок за 24 копи, в той час, коли для кожної іншої держави це мито виносило 5 марок), була спромога бодай до сумежного з Польщею Шлеська висилати трохи яєць. Сьогодня вже і цієї спромоги нема. Через те зменшиться спромога збуту на яких 1,000 вагонів яєць, що погіршить невимовно і так майже катастрофальну ситуацію в експорті з наших земель. Не треба і згадувати, що наслідки того зарядження відібються найдошкульніше на нашому селі.

ДИВНЕ ЯВИЩЕ.

Мешканці міста Замосця були свідками цікавого атмосферичного явища, яке тревало кілька годин. На небі завважено три дуги і немовби чотири сонця, з яких два зовсім виразні на схід від Замосця, а два менше виразні: одно на півночі, друге на півдні. Чотири соняшні відбитки були получені довгою молочною лінією, яка зникла щойно після заходу сонця.

ЗАСУДИЛИ ЗА СМЕРДЮЧКУ.

Дня 25-го лютого ц. р. перед Городським Судом у Тернополі відбулася розправа проти Петра Филими і товаришів, обвинувачених за те, що будьто вони в 1930 році підчас богослуження, яке відбувалося з нагоди одного з державних свят, в каплиці бувшої української ґімназії кинули смердючку (петарду), внаслідок чого святочна промова відбулася з перешкодами, бо половина учнів мусіла вийти на коридор. Після переслухання засуджено П. Филиму на 14 днів арешту з завішенням кари на 2 роки, а решту, проти яких розправа відбулась позаочно, увільнено від вини і кари.

БУКАРЕШТЕНСЬКІ ЖІНКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДПУСТКИ.

Букарештенські замужні жінки домагаються відпустки. Незадовго має заснуватися союз румунських жінок, який матиме на ціли вибороти законом признану відпустку для замужніх жінок.

БАТЬКО ВБИВ ТРОЄ ДІТЕЙ.

В Лондоні, у французькій кольонії, театральний декоратор, Француз Еміль Шатен, вбив сокирою підчас неприсутности своєї жінки троє дітей; жертвою впали 12-літня Павлина, 8-літня Магдалина і 3-літній Петро. Після злочину Шатен поранив себе смертельно в намірі самогубства. Він тепер непритомний у шпиталі і тому годі покищо устійнити, що пхнуло батька до цього жахливого злочину.

ЗЛОДІЙСТВО ПРИ ЗАЛІЗНИЦЯХ.

У головній управі румунських залізниць викрили шахрайську аферу. Авериканський посол, Макс Вурмбранд, зорґанізував у цілій державі своїх помічників, котрі скуповували залізничі пересилкові листи. Аґенти Вурмбранда робили реклямації до залізничої каси і скаржилися, що їм обчислено надто високу тарифу й отримували зворот ріжниці. У цей посіб ушкоджено залізницю на один міліон левів.

Проти посла Вурмбранда розпочали слідство. Його арештували. У звязку з цею аферою арештували також його спільників. Арештованих відправили до вязниці у Букарештах.

ДАЛЕКОПИШУЧІ МАШИНИ.

(УП) Для пресових звідомлень з конференції роззброєння вживається тепер далекопишучих апаратів Сіменса. До одного проводу можна влучити 12 апаратів і рівночасно на них писати. Швайцарська почта заложила для вжитку преси спеціяльні прямі получення між Женевою та важнішими столицями Европи. Журналіст потребує лише зголоситись у телеграфічному уряді, зараз дістане получення з редакцією, сідає за машину і пише як на звичайній машині. Друга машина в редакції передає все написане, готове до друку на папері. Рівнож вживається й автоматичних далекопишучих апаратів. Фірма сподівається, що такі апарати здобудуть собі в світі право горожанства.

ДИТИНА ВІДІГНАЛА ЗЛОДІЇВ.

Василь Романюк зі Скородинець, пов. Чортків, мусів 2-го березня вставати в год. 3-тій рано, бо його маленька дитина розплакалась в ночі і не давала нікому спати. Романюк вбрався і вийшов на обійстя; запримітив, що його комора отворена, хоч вечером її замкнув. Коли увійшов до середини, запримітив, що в коморі були непрошені гості, бо все було порозкидане і дещо приготоване до транспорту, але зі страху перед надходячим господарем ревіденти чужих комор не мали часу забрати краденого.

ВРАТУВАЛИ САМОГУБЦЯ З ПРОСТРІЛЕНИМ СЕРЦЕМ.

23-літній Віденець Ганс Шмаль намагався скінчити самогубством і вистрілив з револьвера у своє серце. Куля пробила серце наскрізь і застрягла у серцевій болоні. Непритомного привезли у лічницю. Оператор, д-р Опольцер, відважився на небуденну операцію та приступив до неї негайно. З грудей Ганса виняли серце, д-р Опольдер добув кулю з серцевої болони й зашив дві дірки, які залишила куля. За пів години від самовбивчого стрілу, — Ганса вратували й він приходить до здоровля.

ПРОБИВ НОЖЕМ.

У Вербіжі Вижнім, пов. Коломия, на весіллі 19-літній парубок Павло Маковійчук у суперечці (в пяному стані) пробив 6 разів ножем 25-літнього Олексу Онуфрійчука, якого в грізному стані відвезли до шпиталя в Коломиї.

ҐУБЕРНАТОР ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЗАКРИВАВ ПРАВДУ ПРО ГОЛОД

УСТУПИВ ЗІ СВОГО СТАНОВИЩА ПІД НАТИСКОМ ОПІНІЇ ЧЛЕНІВ ПАРЛЯМЕНТУ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Ґубернатор Закарпаття, Розсипаль, уступив зі свого становища після того, як у парляменті виявилося, що він ховав перед урядом відомости про дійсний економічний стан населення свого ґубернаторства. Правдиво жахливий стан пощастило викрити лише завдяки настирливости німецького журналіста Людвіґа Рена, та анґлійського, Гамілтона, які, зібравши відомости про голодуюче населення, подали їх до преси.

Після того чеська публична опінія звернула увагу на жахливе становище населення Закарпаття, а український посол до парляменту, Куртяк, виступив у парляменті з заявою, що на Закарпаттю вмирає з голоду 15,000 дітей. Чужинецькі журналісти ствердяують, що місцева влада на Закарпаттю всіми способами старалася перешкодити збиранню матеріялів про економічний стан населення. Для цього жандарми залякували селянство так, що воно перед журналістами тікало в ліси.

Виявлення такого поступовання ґубернатора та його адміністрації викликало в парляменті обурення й опозиція рішучо заатакувала уряд. Ґубернатор Розсипаль подав прохання о димісію, яке уряд негайно задовольнив.

З УКРАЇНИ ДО РУМУНІЇ ВТІКЛИ 6,000 ОСІБ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Уряд підрахував, що останньої зими через Дністер утікли до Румунії шість тисяч біженців з радянської України. Втікачі знаходяться тепер у страшному матеріяльному стані й голодують. Для допомоги їм румунський національний банк виасиґнував певні фонди.

МОСКВА НЕЗАДОВОЛЕНА З ТУРЕЧЧИНИ.

МОСКВА (СССР). — Заява турецького міністра справ закордонних, Тефік Рушті Бея, що Туреччина готова вступити до Ліґи Націй, коли Ліґа її запросить, як то було з Мексиком, викликала в Москві велике незадоволення. Дотепер Москва була в тісному союзі з Туреччиною й разом з нею не була членом Ліґи Націй.

В радянських колах уважають, що коли Туреччина стане членом Ліґи Націй, то вона буде тісно співробітничати з европейськими державами, а не з Москвою, що вже й сталося з Німеччиною після її приступлення до Ліґи Націй.

СПИНИЛИ НАСТУП КИТАЙСЬКОЇ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

АМОЙ (Китай). — Реґулярні війська кванґтунської провінції спинили наступ червоної армії, який вона вела на місто Ченґчов. Підчас кривавого бою вбито більш як дві тисячі жовнірів комуністичної армії.

Американський торпедовець „Смит Томпсон" приплив до Амою й став на котві на ріці Янґце. Торпедовець має своїм завданням боронити Американців та Европейців від нападу на них китайських банд.

ЯПОНІЯ ПРОВОКУЄ КОНФЛІКТ З РОСІЄЮ.

МОСКВА (СССР). — Радянська телеґрафічна аґенція „Тасс" повідомляє, що Японці в Манджурії стараються спровокувати Китайців до виступів, які спричинилиб конфлікт між Китаєм та Росією. Японець Яґі намовляв начальника китайської поліції в Харбіні, щоб він перевів ревізію в радянському конзуляті та арештував радянських урядовців, бо, мовляв, вони тепер орґанізують акти саботажу та терору у Манджурії.

Начальник поліції відмовився виконати „пораду" Яґі, бо він може ділати лише по наказу манджурського уряду. Аґенція повідомляє, що Яґі є представником японської воєнної кліки, яка за всяку ціну хоче викликати війну з Росією та яка орґанізує в Манджурії „білих" Росіян.

ЗЛОЧИННІСТЬ В АНҐЛІЇ ЗРОСТАЄ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Міністер внутрішніх справ, сер Герберт Самюел, заявив, що злочинність в Анґлії майже потроїлася, в порівнанню з тим, яка вона була перед світовою війною. Як на причину такого явища сер Герберт указує на те, що підчас війни опіка й догляд дітей були значно ослаблені, а тепер оті діти є у віці 25 — 30 літ. Подруге, безробіття штовхає людей на ріжні злочини й нарешті автомобілі, що дають можливість злочинцям скоро тікати, також вплинули на збільшення скількости злочинів.

Разом з тим випадки вбивств, яких було в минулому році 109, трохи зменшилися проти того, що було перед війною. З убивств останнього року ще тільки десять не розкриті остаточно й злочинці не арештовані.

ЗМЕНШЕННЯ БЕЗРОБІТТЯ В ІТАЛІЇ.

РИМ (Італія). — За останній місяць в Італії число безробітних зменшилося на 95 тисяч. Тепер в Італії є 1,053,000 безробітних, а з того числа лише 284,000 одержують державну допомогу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРАЙ БЕЗ ПРОВОДУ

У тяжкому стані цілого світа нема, здається, нічого більш обеззброюючого всяку надію, як теперішній провід Америки. Коли світ у найтяжчій кризі дивиться на Америку як на свого провідника, що має показати дорогу з клопоту, Америка не може подати ні одної думки для виходу з положення.

Всі знають розміри безробіття та торговельної й промислової кризи. Розуміють теж, що треба надзвичайних мір для ратування господарки народу й держави. Та на знанню все й кінчиться. Бо ні адміністрація ні конґрес, ні републиканці, ні демократи не виявляють того, що повинні.

Президент Гувер час від часу щось скаже, але його заяви не все глибоко переконуючі, і не все згідні з собою, і назагал не роблять на край того враження, яке вони повинні робити й яке вони могли би робити, якби ці заяви виходили з глибокого переконання, були більше рішучі та не противорічні з собою. До того Гувер думає далі кандидувати на президентуру, і тому багато політиків, котрі самі думають кандидувати, підставляють йому ногу, а край деколи дивиться на його заяви з недовірям, як на звичайну виборчу штучку.

Як не проявляє потрібного проводу президент, то не проявляє його й републиканська партія. Замісць скупчитися в кризі, вона тепер розбита амбіціями й деморалізацією проводу.

У звичайний час з такої деморалізації могла би скористати партія опозиції. Та щоби з цього скористати, опозиція мусіла би переконати практично нарід, що вона попровадила би край краще ніж теперішні лідери. Вона мусіла би виказати хиби поступовання правлячої партії та рівночасно виступити з одноцільним пляном поступовання. Їй треба й сильної критики й сильного розуму для придумання й переведення нової політики. Та демократична партія цього не показує. Вона таксамо розбита, як републиканська партія. Критикувати вона знає, але будувати на місце скритикованого — не знає. Одної думки вона не має, бо в ній є ріжні бльоки.

Серед такого стану адміністраційного й законодатного проводу край далі бовтається в хаосі. Здавалосяб, що тепер може третя партія, поступова, має шанси, але й „поступовці" розбиті, здеморалізовані, без великих людей, без великих ідей і без сильної волі. Великий нарід для вирішення великих питань потребує великих людей, а тут тих великих людей не видно.

СВЯТО 20-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ

(Допис з Праги).

Українська пластова молодь відсвяткувала на чужині 20-літній ювилей Українського Пласту. Свято відбувалося 13 березня цього року в Празі. Улаштував його Союз Українських Пластунів - Еміґрантів. Програма була широка: академія, мистецька частина, вількі розваги, вистава, дарунки молоді, цікава льотерія та інше.

Пластовий гимн, відспіваний на початку свята й вислуханий усіми стоячи, створив урочистий настрій. У всіх пластунів і пластунок, навіть у тих найменших, поважний святочний вигляд. Очі всіх звернені на естраду, до президії, що складається з брата Команданта, членів Команди СУПЕ, голов „Пластприятів" та Курінних. Брат Командант, витаючи присутніх, відкриває свято короткою промовою: „Скавтська ідея росте з глибини душі молоді. Душа молодої доростаючої людини праґне самостійности, прагне лицарських вчинків, що про них їй говорять золоті сторінки рідної історії й історії світової. Звязок молоді з природою — це гармонія росту живих сил. Історія Українського Пласту складна таксамо, як складна історія українського народу на всіх його землях за останні десятиліття. Український Пласт пройшов тяжкі дні недавніх історичних подій з бадьорістю творчої стихії та зберігає цю бадьорість навіть на чужині, як ті Запорожці після скасування Січі. Щоб заманіфестувати свій близький звязок з природою, пластуни вибирають собі якийсь символ з ростинного, або тваринного світа. В українських пластунів такою емблємою є гірський орел; у Карпатах його зовуть скоб. Цей символ хай буде показником високої мети Українського Пласту й високих поривів української молоді". Держучи в руках велику пачку привітів, листів і телеґрам, брат Командант казав далі: „Пластуни й пластунки! Витаю вас зі святом! Сьогодня ваш день. Цей святочний день є днем вашої перемоги над ворогами нашої єдности. Наш скоб полетить сьогодня туди, куди линуть ваші думки — де були наші табори, де були наші прогульки й стрічі; полетить до хат, де сьогодня линуть думкою на це свято наші брати й сестри. Вони побачать, вони пізнають нашого післанця й скажуть нам скоб!"*).

Старший пластун, розвідчик В. Яцишин, читав потім з великим пієтизмом зложений реферат **„20 літ Українського Пласту"**, де подав докладну історію українського пластового руху від його наймолодших початків. Брат Командант згадав усіх тих працьовників на пластовій ниві, що про них нагадують нам тепер лише їх дорогі могили на пройденім уже шляху, й просив вщанувати їх помять. Назвав О. Вахнянина, С. Тисовського та ряд інших.

Всі встають. На згадку про всі ті, такі відомі, дорогі імена, болюче стискаються пластові серця, а жалібний мотив пісні „Чуєш, брате мій", що співає пластовий хор, навіває тихий смуток на святочну салю.

З великою увагою вислухали присутні і другий реферат, **„Пласт як виховнича система"**, що виголосив член Пластприяту в Празі, П. Зленка.

Перший з привітанням виступив містостароста чеської пластової орґанізації, ґенерал В. Клецанда. (старостою є міністер закордонних справ д-р Е. Бенеш). Його появу на святі, ще поки він почав говорити, зустріли гучними оплесками, що ніяк не хотіли втихнути. Його сердечна промова створила атмосферу дійсної єдности обох братніх народів. Ґенерал Клецанда говорив про той час, коли Чехи ліґіонери були на Україні, згадував про те добре відношення і про велику прихильність, з якими їх зустріли, і скінчив свою промову словами: „Бажаю вам, щоби ви були на нашій землі таксамо щасливі, як ми були на вашій!" Брат Командант відповідав чеською мовою, що не випадково свято Українського Пласту відбувається на братній землі Чехословаччини, землі Коменського и Гуса, та висловив надію, що скоро й на Україні, як цього добилися вже Чехи, „Правда переможе!" Далі промовляла начальниця дівочого скавтінґу в Чехословаччині, делеґатка чеської пластової орґанізації, професорка Емілія Мілчіцова. Вона говорила про співпрацю й братерське співжиття пластової молоді обох народів. Брат Командант, дякуючи за привіт, говорив, що Український Пласт дуже цінить співпрацю з братерським пластом Чехословаччини й що добре свідомий того, яку велику вагу має й буде мати ця співпраця „для зближення нашої молоді, наших народів і, сподіваюся, в близькому майбутньому і наших держав". З українських промовців виступали старенька С. Русова та проф. С. Сірополко від Українського Педагоґічного Товариства. Дальші промови з недостачі часу відпали.

Привітів, листів і телеґрам надійшло так багато, що не було можливости їх всі перечитати, хоч приявним булоб дуже цікаво почути їх усі. Прочитано лише частину, а потім читали тільки, від кого й відкіля привіт. Перше привітання, від Верховного Отамана, викликало у всього пластового братерства велике захоплення і радість та бурхливі оплески. Гучними оплесками цілої салі вкрито привіти від старости міста Праги, д-ра К. Бакси, від міністра шкільництва, д-ра І. Дерера, від провідника чеської пластової орґанізації, проф. А. Свойсіка, від шведської пластової орґанізації зі Стокгольму (закордонний референт висловлював жаль, що не може прислати на свято заступника), від ґрафа П. Телекі (провідника мадярського пласту), від мадярської пластової орґанізації з Будапешту.

Далі були привіти від д-ра О. Тисовського, Головної Управи Рідної Школи у Львові, Просвіти в Ужгороді, Українського сокільства за кордоном та від чеського Сокола, багато привітів від пластунів і пластунок як з українських земель так і з чужини, багато зворушливих телеґрам з Краю, гарні привіти від усіх пластових частин СУПЕ як в Чехословаччині так і в інших державах, від Краєвої Пластової Старшини в Ужгороді та телеґрафічні привіти від усіх українських закарпатських відділів і окремих пластунів (ок), дуже гарна телеґрама від пластунів-Словаків, привіти від „Пластприятелів" у Празі і в Ржевницях, від багатьох пластових відділів і окремих пластунів з ріжних кутків Европи (Загреб, Білгород, Данціґ і т. д.), від цілої низки українських орґанізацій з Франції, Бельгії, Швайцарії, Анґлії, Німеччини, Австрії, Польщі, Румунії, Італії, Туреччини, не кажучи вже про Чехословаччину.

На пропозицію президії під оплески всіх присутніх ухвалено вислати зі свята поздоровлення президентови Чехословацької републики, Т. Ґ. Масарикови, та привіт творцеви скавтінґу Боден-Павелови, в якому між іншим пишеться: „Українські скавти почувають себе членами великої інтернаціональної скавтської родини й бажають працювати рука в руку зі скавтами всього світа під прапором, під яким Ви так успішно зєднали молодь усього світа".

Академію закінчено національним гимном.

Після неї йшли виступи пластунів (ок), що складалися з народніх співів, танців, деклямації і т. п. Виступала сама молодь — пластуни і новики.

Співав пластовий хор під орудою старшого пластуна, д-ра А. Яковенка. Виступи викликали загальне задоволення й похвалу.

Одною з найцікавіших частин свята була вистава „Український Пласт дома й на чужині" На ній було дуже багато фотоґрафій з ріжних часів розвитку Українського Пласту; найкращі з них — це фотоґрафії з таборів (Сокіл, Підлюте), та зі Словянського Джемборі в Празі 1931. Мапи й діяґрами, праці українських пластунів давали перегляд розвою Українського Пласту на ріжних українських землях і на чужині: зріст відділів, скількість таборів (сталих, мандрівних, водних, дівочих і хлопячих), скількість учасників в таборах і т. д. Гарно репрезентувались ручні праці пластунів (ок): ріжні вироби з дерева, з кости, малюнки, вишивки, чудово вишивані пластові прапори. Велика скількість пластової літератури: ріжних публікацій, хронік, пластових карток, ріжних друків, пластових підручників, однодніво к і т. п. — творила значну частину вистави. Найбільше матеріялу на виставі було з Західно-Українських земель, далі йшов Український Пласт на чужині і на Закарпаттю. Ця вистава, зроблена з великим смаком умінням, давала вичерпуючий матеріял про розвиток і працю Українського Пласту протягом 20. літ.

Перед кінцем свята молодь дістала подарунки — книжки в жовто-блакитних торбинках. Ці торбинки виготовив „Пластприят" у Празі спеціяльно для цієї мети, причім на одному боці торбинок був надрукований український пластовий знак. „Пластприят" улаштував також буфет, де публика могла дешево почастуватись українськими стравами, а всіх приїзжих пластунів, учасників свята, буфет частував безплатно. Усім присутнім одна пластунка чіпляла на одяг ювилейний значок Українського Пласту. Великий рух був коло льотерії, яку також улаштував „Пластприят". Свято й вистава були сфотоґрафовані. Не дивлючись на досить велику програму, присутні мали ще трохи часу потанцювати на салі.

Присутніх було дуже багато. Казали, що українська Прага вже давно не бачила такої повної салі. Крім українських і чеських пластунів (ок) та українського громадянства було чимало й чеських гостей.

Це свято показало силу та єдність української пластової молоді, деб вона не була, чи на рідних землях, чи на чужині, й свідчило про те, що велика пластова ідея зєднує собі все більше й більше прихильників у світі.

Полтавка.

*) Слово „скоб", яким поздоровляють себе наші пластуни, це початкові букви отсих чотирох пластунських гасел: сильно, красно, обережно, бистро. — Ред.

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбє нас вража лють,
Не розідять кордони.

Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 24 квітня, зараз по Богослуженню, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Микола Гуль, прдес.; Іван Дацьків, секр.

В. Яргорин.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(22)

— Я гадаю, що її можна би спасти не дуже ризикуючи своє життя і свою волю. Я Дусая хотів би скарати за його зраду.

Балакаючи з Сидором, Сава дуже пильно стежив очима за тим, що Татари роблять і взагалі, що в улусі діється. Він знав, що Сидора не нарозумить і що Сидір таки лишиться, щоби визволяти бранку. Знаючи се, Сава хотів улус знати, щоби тут бути так, як у себе дома. Він добре бачив, до котрого шатра Татарки завели Марту.

— Отже ти завзявся Марту вивести відси? — спитав Сидора.

— Хочу пробувати, що лише можливе.

— Колиж бо ти, турбуючись тим, що станеться з дівчиною, тратиш розвагу і тямучість. Стріляєш дурниці, як який безтямний. Будеш іти за мною?

— Як поможете мені спасти й, то дуже радо.

Покажеться, що годен зробити старий чабан, який свій вік звікував у степу в сусідстві Татар і знає звички тих твоїх союзників... Гарні союзники!

Будьтоби ведені звичайною цікавістю оба пройшлися проміж шатра улуса. Сава винайшов місце в степу з буйною пашистою травою для коней. Їх коні мусіли добре підгодуватися, щоби в потребі були значно скоріші і витреваліші як татарські коні. Таке місце знайшли дуже скоро. Трава була буйна, смачна, неначе би нарошно для коней сіяна. І ліпло було на місци, бо плив малий потічок. Харчі Сидір мав ще ті, які йому дав був на дорогу Друченко. Було того досить на нині, і ще на завтра.

Пустивши коні на пашу, Сава і Сидір сіли вечеряти. Повечерявши, порозстелювали на траві коци зпід кульбак, кульбаки взяли під голови, і мантами понакривалися. Дусай ними цілком не журився. Не уважав їх своїми гістьми, бо не дав їм шатра. Також не поводився як ворог, бо всетаки завдячував їм добичу. Як би не вони, то й дівчини був би не дістав. Він був їм ні ворог, ні приятель. Його бажанням було, щоби вони відійшли і не змушували його стати їх ворогом. Всеж таки в нічній пітьмі Сава підглянув, що навкруги їх леговища снуються якісь тіни. Очевидно були се шпигуни Дусая, котрий хотів знати, що вони роблять. Тими шпигунами Сава не журився. Тепер і так він не гадав нічого зачинати. Передовсім коні мусіли підгодуватися і відпочати, бо ратунок був у кінських ногах. І їм самим потрібний був покріпний сон. Найліпше було прислати чуйність Татарина думкою, що їм обом тепер лиш одно спання в голові. Сава зараз вснув. Сидір троха ще передумував ріжні пляни, та й його скоро одоліла утома.

І в татарськім улусі царила мертвецька тишина. Татари не дістали приказу ставати досвіта до скорого походу, отже спали безжурно. Найтвердще спало лицарство Дусая, яке вернулося перетомлене трудами походу. Що в улусі всяка душа спала, доказувало те, що вогні повигасали понедопалювані, бо не було кому підсувати недопалки.

Сидір пробудився, коли зорі стали меркнути. Глянув наліво, де ляг був Сава, та його леговище було порожне.

— Втік! — подумав Сидір. — Розгадався і втік. Через нього я втратив найліпшу пору, бо вснув і переспав усю ніч. Тепер вже ледви чи здужаю зробити що. Не стане часу.

Думаючи так, Сидір глянув ще раз на леговище Сави і побачив його кульбаку.

— Хіба поїхав охляп? Втікав так скоро, що не стало часу взяти кульбаку? А може Татари ще пильнують нас і він кульбаку нарошно лишив тут, щоби їх здурити?

Сидір став раззиратися і побачив, що хтось надходить. Ішов так тихо, що найбистріше ухо не вчулоб. Се був Сава. Коли вже підійшов до Сидора, сей спитав його:

— Ви може були в улусі? Пильнують Марту?

— Я був там, — Сава шепнув. — Всі Татари сплять як щурі. Покищо все добре. Я був у шатрі.

— В шатрі Марти? — спитав Сидір, схопившися на ноги.

— Тссс! Не так голосно. Ніхто не повисен знати, що ми вже не спимо. Я вчора добре затямив собі шатро, до котрого Марту ввели. Мій плян опертий на тім, що Татари не сподіваються такої безличности і не подумають, що котрийсь з нас важиться увійти до їх гарему. Я бачив її. Лежала з розкритими очима.

— Не рушилася до тебе, коли ти увійшов?

— Вона не бачила мене. Я не забалакав до неї, щоби не розбудити котрої Татарки. Я також потерпав, що вона, побачивши мене, зробить яку дурницю і розбудить Татарки, або впреться, щоби я її зараз взяв з собою.

— Таки треба було зараз взяти. Вже була би з нами. Ми вже були би могли втікати. Тепер не знати, чи пощастить вам ще раз увійти до неї.

— Ти так зробив би. Як би я був взяв її зараз, то цілий аул вже давно був би на ногах. Коли я вертався від неї, то ледви встиг припасти до землі і якийсь Татарин, що пробудившись підвівся з землі, не доглянув мене. Довго мусів я повзати взад, заки знайшовся за шатром і міг пуститися назад сюди. Тепер вже знаю ліпшу дорогу до неї і знаю, куди її вивести непомітно з улуса. Добре, що не спить.

— Не спить мабуть тому, бо коли її відлучили від нас. я до неї крикнув „ранетько"! Вона се зрозуміла так, що вранці прийдемо по неї.

— Добре так. Буде готова відійти. Не втратимо ні хвилинки часу. Осідлай наші коні і будь готовий. Іду по неї. Як виведу дівчину, то також возьму її сідло і принесу. Воно лежить коло її шатра.

— Як би що...

— Тсс! Тепер ніяка балачка вже непотрібна. Могла би й пошкодити. Або увійду в шатро непомічений і з нею відійду непомітно, або пиши пропало! Вже не мож гаятися, бо там на сході небо вже рожевіє. За пів години буде ясно. Іди по коні!

Не ждучи на відповідь Сидора, старий чабан відійшов і щез між татарськими шатрами. Сидір знав, яка небезпека грозить їм, як тепер Саві поховзнеться нога, або як вони оба, вже освободивши дівчину, не втечуть ще заки перший Татарин протре очи. Взяв аркана і пішов у степ по коні. Коні козаків мали степове виховання. Як такого коня на ніч пустили самопас, то він, ідучи за ліпшою травою, бувало зайшов дуже далеко. Рано він все був назад недалеко леговища свого козака. Такий кінь також знав знак, яким козак кличе його до себе. Прийшовши на місце, коло якого повинен був крутитися кінь Сидора, Сидір закумкав. Кінь зараз відповів веселим пирханням. Коло нього був кінь Сави. Сидір привів їх до свого леговища. По хвили оба були осідлані і зазублені.

Ще треба було спіймати третого коня, для Марти. Хоч як обережно Сидір підходив з арканом, то до татарських коней не міг підступити так близько, щоби котрого спіймати на аркан. Коли підступив до якого, то кінь пирхаючи і форкаючи, відступав. Сей гамір, який робили полошені Сидором коні, міг розбудити якого Татарина. Він міг би вийти подивится, яка причина того, що коні так непокояться. Сідір залишив полювання на коні, гадаючи, що Сава лекше дасть собі з ними раду.

Сава, ввесь час підкрадаючися хильцем, підібрався ще раз аж до шатра, яке було гаремом Дусая і де уміщено також Марту. За першим разом Сава всунувся був до шатра, відхиливши троха кінську шкіру, завішену перед входом. Під входом в шатрі було цілком темно, отже ніхто не міг бачити його. По тім боці шатра під шкіряною стіною, саме під діркою, яка до шатра пропускала слабе світло зір, лежала Марта. По очах пізнав її. Вже знаючи де вона лежить і що не спить, Сава висунувся назад з шатра. Прийшовши тепер, він вже не думав всуватися ще раз входом, бо в шатрі поперек тих дверей лежала стара Татарка. Очевидно на те, щоби Марті загатити вихід з шатра. Таксамо ніхто не міг би безкарно увійти. Баба лежала так, що хтоб не виходив чи входив, то все піткнувсь би о стару і розбудив би її. Сава загадав Марту видобути крізь стіну, саме там, де вона лежала. Се місце показувала йому саме та дірка в шкірі просто входу до шатра.

Коло входу до шатра лежало сідло Марти і до нього приторочений клунок. Сава взяв сідло і обійшовши шатро, поклав сідло на землі. З халяви добув острого ножа і став шкіряну стіну шатра розтинати згори вниз. Що троха надтяв, то приставав і наслухував. В шатрі неначе щось рушилося. Він відступив від вирізаного отвора.

(Далі буде).

ДЕЯКІ НАУКИ З ТАБЕЛЬКИ СМЕРТНОСТИ

Щоби пізнати, як табелька смертности помагає при встановлюванню висоти вкладки, мусимо наперед запізнатися ближче з такою табелькою.

Табелька Смертности Національного Конгресу Запомогових Товариств, приміром, подає таке:

Вік	Число живучих	Число вмираючих
20 літ	100,000	500
21 „	99,500	501
22 „	98,999	502
23 „	98,497	503
24 „	97,994	505
25 „	97,489	507
26 „	96,982	510
27 „	96,472	513
28 „	95,959	517
29 „	95,442	522
30 „	94,920	527
31 „	94,393	533
32 „	93,860	540
33 „	93,320	548
34 „	92,772	557
35 „	92,215	567
36 „	91,648	578
37 „	91,070	591
38 „	90,479	606
39 „	89,873	622
40 „	89,251	640
41 „	88,611	660
42 „	87,951	683
43 „	87,268	708
44 „	86,560	734
45 „	85,826	761
46 „	85,065	790
47 „	84,275	822
48 „	83,453	857
49 „	82,596	894
50 „	81,702	935
51 „	80,767	981
52 „	79,786	1,029
53 „	78,757	1,083
54 „	77,674	1,140
55 „	76,534	1,202
56 „	75,332	1,270
57 „	74,062	1,342
58 „	72,720	1,418
59 „	71,302	1,501
60 „	69,801	1,588
61 „	68,213	1,681
62 „	66,532	1,778
63 „	64,754	1,880
64 „	62,874	1,985
65 „	60,889	2,094
66 „	58,795	2,206
67 „	56,589	2,318
68 „	54,271	2,430
69 „	51,841	2,539
70 „	49,302	2,645
71 „	46,657	2,744
72 „	43,913	2,832
73 „	41,081	2,909
74 „	38,172	2,969
75 „	35,203	3,009
76 „	32,194	3,026
77 „	29,168	3,016
78 „	26,152	2,977
79 „	23,175	2,905
80 „	20,270	2,799
81 „	17,471	2,659
82 „	14,812	2,485
83 „	12,327	2,280
84 „	10,047	2,050
85 „	7,997	1,800
86 „	6,197	1,539
87 „	4,658	1,277
88 „	3,381	1,023
89 „	2,358	788
90 „	1,570	579
91 „	991	404
92 „	587	264
93 „	323	161
94 „	162	89
95 „	73	44
96 „	29	19
97 „	10	7
98 „	3	3

Приглянувшися цій табельці смертности, побачимо, що вона вибирає сто тисяч членів запомогових товариств в Америці, з яких кождий має 20 літ, а відтак показує нам, скільки з них вмирає в кождім слідуючім році. Бачимо, що на 100 тисяч 20-літніх членів американських запомогових організацій вмирає до року пересічно 500 осіб, так що лише 99,500 осіб доживає до 21. року життя. З тих 99 тисяч 500 осіб, що дожиє до 21. року життя, вмирає до року 501, так, що до 22. року життя доживає лише 98 тисяч 999 осіб. З тих 98 тисяч 999 осіб, що дожили до 22. року життя, вмирає до року 502 осіб, так, що до 23. року життя доживає 98 тисяч 497 осіб. Так кождого року вмирає певне число осіб і число доживаючих до слідуючого року стає щораз менше. По 10 літах зі 100 тисяч 20-літніх членів останеться лише 94 тисяч 920. 20 літ пізніше буде тільки 89,251, по 30 роках 81,702, по 40 роках 69,801, по 50 роках 49,302, по 60 роках лише 20,270, по 70 роках лише 1,570, по 75 роках 73, по 76 роках 29, по 77 роках 10, по 98 роках усього 3. Нарешті прийде час, що й ті останні мусять умерти.

Отже табелька смертности показує нам не лише число людей, що вмирає кождого року, але й число осіб, що доживають до слідуючого року. Осьтак табелька смертности є також табелькою життя.

„Молодий умерти може, старий мусить".

Приглядаючися табельці ще ліпше, бачимо, що число осіб, вмираючих кождого року, збільшається з віком осіб.

На перший погляд виглядає, що межи

20-літніми вмирає	500	осіб,
21- „ „	501	„
22- „ „	502	„
23- „ „	503	„
24- „ „	505	„
25- „ „	507	„
30- „ „	527	„
40- „ „	640	„
50- „ „	935	„
60- „ „	1,588	„
70- „ „	2,645	„
80- „ „	2,799	„
85- „ „	1,800	„
90- „ „	579	„
95- „ „	44	„

Здавалося би з цього, що смертність збільшається з віком, але лише до певного віку, а потім починає опадати, зменшатися.

Але приглянувшися ближче, ми побачимо, що

в 20 році життя вмирає	500	осіб на	100,000	осіб;
„ 30 „ „ „	527	„ „	94,920	„
„ 40 „ „ „	640	„ „	89,251	„
„ 50 „ „ „	935	„ „	81,702	„
„ 60 „ „ „	1,588	„ „	69,801	„
„ 70 „ „ „	2,645	„ „	49,302	„
„ 80 „ „ „	2,799	„ „	20,270	„
„ 85 „ „ „	1,000	„ „	7,997	„
„ 90 „ „ „	579	„ „	1,570	„
„ 95 „ „ „	44	„ „	73	„

Виходить з того, що з самого числа смертностей, поданих при кождім віці, ми не можемо набрати переконання, в котрім віці смертність більша. Щоби це осягнути, ми мусимо кромі числа смертей взяти під увагу також число осіб, серед котрих ті смерти трапляються. Як би цього не зробити, вийшло би, що межи 95-літніми старцями смертність є менша як межи 20-літніми молодиками, бо з 20-літніх осіб помирає до року 500 осіб, а межи 95-літніми 44 осіб. Коли возьмемо під увагу число живучих осіб, серед яких те число смертей трапляється протягом року, побачимо, що межи 95-літніми особами вмирає 44 осіб на 73 осіб, а межи 20-літніми вмирає 500 осіб на 100 тисяч осіб. Якби 95-літні люди вмирали як 20-літні, то на 73 девятьдесять-пять літні особи не вмерло би 44 осіб на рік, а тільки одна особа що 3 роки. Якби знов 20-літні люди вмирали, як 95-літні, то на 100 тисяч 20-літніх осіб не вмерло би 500 осіб на рік, але 60 тисяч 274 осіб.

Щоби належить порівнати з собою число осіб, вмираючих у кождім віці й переконатися, чи смертність зростає чи зменшається з віком, треба обчислити, скільки осіб вмирає в кождім віці на таке саме число осіб. Возьмім собі 100 тисяч осіб у кождім віці і подивімся, скільки осіб умре до року серед них. Побачимо на підставі табельки смертности конґресу запомогових організацій, що:

на 100	тисяч	20-літніх	осіб	вмирає	до	року	пересічно	500	осіб
„ 100	„	25-	„	„	„	„	„	520	„
„ 100	„	30-	„	„	„	„	„	555	„
„ 100	„	35-	„	„	„	„	„	615	„
„ 100	„	40-	„	„	„	„	„	717	„
„ 100	„	45-	„	„	„	„	„	887	„
„ 100	„	50-	„	„	„	„	„	1,144	„
„ 100	„	55-	„	„	„	„	„	1,571	„
на 100	тисяч	60-літніх	осіб	вмирає	до	року	пересічно	2,275	осіб
„ 100	„	65-	„	„	„	„	„	3,439	„
„ 100	„	70-	„	„	„	„	„	5,365	„
„ 100	„	75-	„	„	„	„	„	8,548	„
„ 100	„	80-	„	„	„	„	„	13,809	„
„ 100	„	85-	„	„	„	„	„	22,508	„
„ 100	„	90-	„	„	„	„	„	36,879	„
„ 100	„	95-	„	„	„	„	„	60,274	„

Коли кажемо, що на 100 тисяч осіб 20-літніх вмирає до року пересічно 500 осіб, це не значить, що кождого року вмре якраз 500. Це лише значить, що правдоподібно вмре 500 осіб; як у котрім році вмре кілька осіб більше як 500, то за те в котрімось слідуючім році вмре менше як 500.

Приглянувшися тепер табельці смертности, побачимо, що смертність межи людьми ріжного віку є тим більша, чим більший вік вони осягнули. Починаючи від першого року, на табельші вона збільшається й збільшається. Зпочатку збільшення смертности не велике — всього кілька осіб більше вмирає в данім віці, ніж у попереднім; але дальше ріжниця стає більша; ріжниця вже виносить кільканацять осіб; потім ріжниця виносить десятки, ще дальше сотки, а при кінці табельки цілі тисячі.

Осьтак смертність межи людьми збільшається з віком. Чим старші люди, тим більше смертей буде між ними.

ВИХОВАННЯ Й ПЕРЕВИХОВАННЯ

Часто чувати поговірку: родичі їли солодко, а наші зуби від цього оскомина бере. Говорять це люди, котрі мають якусь фізичні недостачі, слабі груди, жолуок, або слабу кров, і вважають це наслідком одідичення по своїх батьках. Багато в цьому правди, але й багато неслушности. Занадто часто на просте тілесне одідичення складають вину в справах, у яких одідичення прослідити не можна.

Багато частіше як фізичне одідичення можна прослідити вплив спільного життя старшого покоління з молодшим. Цей вплив батьків на дітей звичайно в душевних справах багато більший, ніж ми привикли думати. Нам звичайно здається, що як батько селянин, а син адвокат або священик, то син певно іншої душевної будови, іншої вдачі. Треба вправного обсерватора, щоби подивитися крізь цю ріжницю в званню та побачити, що поза поверхнею в ґрунті річи і батько і син до себе дуже подібні. Таксамо нам часто здається, що як батько священик, а син — противник батькової релігії, то вони інакші люди; та коли приглянутися ближче, то побачимо, що й батько й син, і той великий побожник і великий безбожник, одним миром мазані, але не через фізичне походження одного від другого, а через те, що один дав виховання другому. Через це виховання, щоправда, син зненавидів батька та все, що з ним іде, отже в цьому випадку його релігію, але поза тим наслідує зовсім батька в захованню супроти своїх дітей, своєї жінки, свого занятя, своїх товаришів.

Не тільки батьки, але й дідо й бабка мають вплив на витворення характеру дитини, коли той дідо й бабка займаються сильно дитиною. Як у родичів, так і в родичів родичів головний вплив має тісний звязок між ними і молодою людиною. Як батьки можуть пошкодити, навіть у найкращій вірі, своїй дитині, коли вони показують їй занадто багато любови, або замало любови, таксамо й батьки батьків теж шкодять дитині, коли вони таке роблять. Назагал можна сказати, що всякі занадто напружені відносини між старшим і молодшим поколінням відбиваються шкідливо на молоді. Нормальне покоління виростає з таких дітей, які мають досить любови, але не забагато.

Замало любови дають звичайно такі родичі, які самі відчували брак любови і навчилися думати, що це приємно й корисно. Забагато любови звичайно дають такі родичі, які в своїм власнім дитинстві відчували брак любови, але з тим не погодилися, або родичі, які в подружу не дізнають стільки любови, скільки вони ждали би, й тому, не знайшовши любови в своїх подругах, шукають цеї любови в дітей. Так цілий клопіт у такому випадку виходить з того, що родичі дивляться на дитину зі свого становища та шукають у ній вдоволення своїх потреб.

Тимчасом на справу треба би теж подивитися й зі становища дитини, себто розслідити, який вплив має на дитину сяке або таке заховання. Це питання важне з тої причини, що кожда дитина вчасно в свойому життю переходить період спеціяльного віддання для родича другого пола, себто хлопець любить спеціяльно матір, а дівчина — батька. Цю любов дитини до подруга другий подруг добачує й не все знає, як до цього віднестися. Замісць вважати це за природний степень розвою, з котрого дитина виросте, нерозумні родичі на це дуже іритуються. Є матері, які добачивши незвичайну ввічливість молоденької донечки до батька, стають ревнивими супроти власної дитини, немов би дитина хотіла забрати їм любов мужа. Ревнощі часто переходять у справдішню ненависть, яка може мати на все злий наслідок на дівчину. Без матірної нетерпеливости дівчина з часом додумалася би, що вона дівчина, що їй треба взорувати на матери, вчитися від неї, як заховуватися. Таксамо хлопець у вчаснім дитинстві привязується до матери, але зчасом пізнає, що він мужеського роду та що повинен вчитися заховання в життю від батька. Коли батько або мати іритується привязанням дитини до другого подруга, то природний розвій дитини задержується. З того виростають діти, привязані занадто до родичів противного пола. Ось тоді дістаємо хлопців, що не женяться, як довго жиє мати, та дівчата, що не віддаються, бо вони не мають на кого лишити старого батька.

Не в кождому випадку такісамі відносини родичів до дитини дадуть такісамі наслідки. Багато заважує тут теж уроджена вдача дитини. Дотого не кожда ситуація в родині такасама, як друга, до неї подібна. Ось так, коли старіюча дочка розпещена своїм батьком матір привязується занадто до свого підростаючого сина, то вплив цього на сина буде залежати від того, як заховується батько. Як батько грубий та горячковий, то син буде шукати всеї любови в матери й виросте правдоподібно на маминого синка, що все буде держатися матери. Коли батько самий по діточому потребує підпори в своїй жінці, то син, щоправда, буде дивитися на батька, але наслідування нездари йому не поможе при розвою.

Вплив родичів легко пізнати в дітях, які в чомусь підріжняються від нормальних дітей. Коли чотиро-літній хлопчина не вміє самий їсти, то не треба багато розсліджувати, щоби побачити, що він потребує матери-няньки, бо до неї привик. Коли 15-літній хлопчина втікає з літньої „кемпи", або зі школи, домів, то вже по кількох питаннях він вам самий скаже, що забанував за матірю. Коли 30-літній мущина не жениться, то він теж скоро розкаже вам, що не може покинути матери самою. Деколи по таких простих допитах можна легко знайти пораду. Та не все. Бувають випадки, які можуть бути вирішені тільки знавцями, спеціяльно витренованими на те, щоби справляти життя таким людям, яким його зіпсули родичі нерозумним вихованням.

Дітей, зле вихованих у родині, треба перевиховувати пізніше. Не легка це справа, але й не зовсім безнадійна. Ціла трудність перевиховання полягає звичайно в тому, що дитина далі лишається в своїй родині, яка її зле виховала. Через те й ті, що займаються перевихованням, мусять часто виховувати передовсім родичів, а це, очевидно, є дуже трудна справа, бо звичайно родичі, чим більші похибки поробили у вихованню, тим більше непомильними себе вважають.

ПРАЦЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СВЯТА В ЧЕСТЬ ЮРІЯ ВАШИНГТОНА.

(Комунікат Школи Украінського Національного Танку.)

1. **Програма.** Програму Свята підготовляють проф. Олександер Кошиць і артист Василь Авраменко. Будуть ще дві окремі програми, бо виступають два окремі ансамблі. На днях програма буде проголошена в часописах.

2. **Великі афіші** про виступ Українського Хору Олександра Кошиця і Народнього Українського Балету вислано до тих міст, де вже свято певно підготоване. Просимо місцеві українські комітети, щоби енергійно взялися до їх розміщення на видних місцях. В той спосіб всі головні міста Америки будуть мати нагоду довідатися про пошану, віддану Українцями Батькови Америки.

3. **Летючки** в англійській мові, що виглядають на прегарну брошурку в українських красках, розіслано в десятках тисяч примірників до вжитку місцевих комітетів при агітації межи неукраїнськими Американцями. В летючках подана статейка про українську пісню в звязку з виступом Українського Хору і про український народній танок в звязку з представленням Українського Балєту. Ці летючки можна вживати для поінформування чужинців про українське народнє мистецтво, тимбільше, що є там подані, в начерку програми, характеристичні ціх українських пісень і значіння танків.

4. **Декорації** на сцену в часі виступів Хору й Балету малює Українець п. М. Мирош. Декорації пристосовані до ідеї в програмі. Вони представляють спомини з рідного краю — могила Шевченка й інші звісні памятники, відтак вашинґтонський капітоль, статую Свободи, дзвін незалежности, українську хату у нутрі. — Народні костюми приготовляє Школа Національного Танку в більшім число танцюристів, що приготовляються їхати на свято до Вашингтону з Ню Йорку й околиці дня 1-го травня.

5. **Фотографію** Українського Хору й Балету в прегарних народніх костюмах знято щойно тепер, коли ансабль уже скомплетований. Відбитку зробиться цими днями й розішлеться до часописів по ріжних місцях, разом з відповідними новинками. Крім цього робиться ще окремі знимки для вжитку часописів перед виступами в поодиноких містах.

6. **Організація ювилейних комітетів.** На днях вдалося зорганізувати український ювилейний комітет у самій столиці Америки, в **місті Вашингтоні.** Цей комітет займається підготовчою працею до виступу в Вашингтон Одиторіюм та до маніфестації перед памятником Юрія Вашингтона. Вони також помагають місцевому менаджерови при висиланню запрошень до визначних Американців, як конгресменів і сенаторів та до дипльоматичних представників. — Зараз під Вашингтоном є українська громада в **Болтимор,** Мериленд. Там зорганізувався український ювилейний комітет і наняв галю Алказар при Катідрал Ст., коло Медисон Ст. на вівторок, 3-го травня. Таксамо в **Ню Гейвен,** Конн., винаймили Українці галю Шуберт Театру на четвер, 12-го травня, для свята в честь Вашингтона. — Ще нема дотепер рішучих кроків з кількох громад з околиці Дітройт, Міш. Просимо тамошніх громадян приспішити працю, щоби мож уложити дефінітивні пляни. — Як котра українська громада почувається на силах підготовити свято в честь Юрія Вашингтона в червні біжучого року, то треба зараз зголоситися до Школи Українського Національного Танку, на адресу: Почтова скринка ч. 101, стація Д, Ню Йорк.

7. **Продажа тикетів.** З усіх сторін доносять, що білети на українські свята в честь Вашингтона мають знаменитий попит. В Ню Йорку на вечірню виставу в день 8-го травня випродані майже всі білети на бальконі й ґалєрії, а осталися ще деякі льожі й паркет. — В Школі Танку в Ню Йорку можна дістати тикети на виставу у Вашингтоні. Хто збирається до міста Вашингтону, нехай забезпечить собі тикети наперед, щоби не заспати заводу. Ціна білетів від одного до двох долярів.

Подає **Евген Скоцко.**

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 8. квітня 1932 р. померла **Анна Рогожинська,** жінка громадянина Олекси Рогожинського, членкиня 206 відділу У. Н. Союза в Вунсакет, Р. Ай.

Покійна походила з села Покипеч, повіт Стрий, Західня Україна.

Оставила мужа і малу донечку Анну. Похорон відбувся дня 11. квітня. Хоч була в той день злива, але в церкві й на похороні було повно народу. Зійшлися чесні громадяни, щоби віддати останню прислугу чесній і добрій українській жінці і громадянці.

Хай Їй земля буде пером!

Михайло Яцишин, секр.

СПРОСТУВАННЯ.

Дітройт, Міш. — При виборі Української Громадської Ради відділ 146 У. Н. Союза репрезентували громадяни Головчак і Андрушко.

Е. Л., Шикаґо, Ілл. — Такі помилки бувають не з вини редакції, яка завжди віддає матеріяли до друку в свій час. Але друкарня звалена матеріялом, а газета має всього дві картки і тому мусять траплятися такі опізнення з дописами, долученими до оголошень.

ОКРЕМИЙ ПРОГУЛЬКОВИЙ ПОЇЗД НА УКРАЇНСЬКЕ ПРОГУЛЬКОВЕ СВЯТО ДО МІСТА ВАШИНҐТОНУ.

НЮ ЙОРК, 14. квітня (Вл. кор.). — Українське свято в честь Юрія Вашингтона, що має бути влаштоване в столиці Злучених Держав, у місті Вашинґтоні дня 1-го мая, заповідається величаво. На це звернули увагу залізничі підприємства і компанія Балтимор і Огайо сама добровільно, без ніякого зобовязання зі сторони українських установ чи громадян, лише на підставі інформацій з достовірних джерел та оголошень про українське свято в вашинґтонських часописах, призначила окремий поїзд з Ню Йорку до Вашинґтону на цей день. Поїзд виїде зі стації Джерзи Сити, а до стації доїздиться ферою з Либерті Стр. в Ню Йорку, в год. 8.10 рано. Поїзд задержиться на стації в Елизабет для подорожних з Елизабет і Нюарку в год. 8.44, в Плейнфілд в год. 8.58, в Филаделфії в год. 10.20 і приїздить до міста Вашингтону в год. 12.15. Тут треба звернути увагу, що в неділю, 24-го квітня настає зміна часу на літний в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзи і Пенсилвенія, а в місті Вашингтоні зміни часу не буде. Тому з Ню Йорку виїздить поїзд після літнього часу, а приїздить до Вашинґтону після звичайного часу. Прогульковий білет в обі сторони коштуватиме 3 дол. і 50 центів. Діти від 5 до 12 літ платять половину. Ціна одна зі всіх вище згаданих стацій. Поїзд вертається до Ню Йорку по півночи з неділі на понеділок в год. 1.35 і приїздить біля 7-мої години рано до Ню Йорку.

Є ще інший поїзд до Вашинґтону в той самий день і за ту саму ціну на лінії Балтимор і Огайо. Він виїздить з Джерзи Сити в год. 12-тій о півночі зі суботи на неділю і приїздить біля 6 години до Вашинґтону. Тікети коштують таксамо 3.50 дол. Поворот до Ню Йорку також в годині 12.35 по півночі з неділі на понеділок.

Поїзд для дво- і тридневного побуту коштуватиме 9 долярів, коли зголоситься 25 прогульковців. Можна виїхати в ночи в пятницю або суботу, а вертатися в ночи з понеділка на второк до Ню Йорку. Треба зараз голоситися до Школи Українського Національного Танку, почтова скринка 101, стація Д, Ню Йорк.

89-90

З МУЗИКИ.

Виступ Українського Трія в Тайтусвіл.

Концертова управа Вери Бул-Год заключила угоду з американським Жіночим Клюбом в Тайтусвіл, Па., на виступ „Українського Трія", який відбувся дня 30 березня ц. р. На повідомлення в „Свободі", редакція дістала лист від членів Товариства ім. Франка, місцевого відділу Укр. Народнього Союза, з заявою, що виступ „Українського Трія" серед Американців в їх місцевости це для них велика й дуже мила несподіванка.

Як „Українське Тріо", зложене з пань Й. Ярема і О. Ткачук та підписаного, прибуло до Тайтусвіл, то йому настрічу вийшов до поїзду п. Іван Курах, одинокий місцевий фотограф. Була вже пізна година, то треба було піти до салі на пробу. Місцевий американський часопис розписався був на добре про наше „Тріо", а президентка Клюбу, пані Еванс, була схвильована, чи все випаде як треба. Вона теж запросила місцевих Українців на цей концерт, який мав бути присвячений Україні.

Концертова сцена була гарно прибрана. З одної сторони сцени розвішено американський прапор, а з другої український, себто прапор Тов. ім. Франка, місцевого відділу У. Н. Союза. Сцена була удекорована синьо-жовтими квітками. Американські жінки хотіли так заманіфестувати, що це є вечір української музичної культури та що вони раді, що мають у своїй місцевости Українців за співгорожан.

Концерт відкрила пані Еванс, а по ній п. І. Курах відчитав по англійськи поему Артура Джемса про Україну. Галя була переповнена. Кожду точку програми пояснювано та прочитувано переклади. Публика, одушевлена українською музикою та піснею, не щадила виконавцям оплесків. Згадаю, що це був перший виступ панни Й. Яреми як сопраністки з „Українським Тріом" і додам, що вона співала з великим успіхом і показала себе доброю співачкою. Як би не було, то виступ „Трія" був нагодою зблизити Українців у Тайтусвіл з місцевим американським населенням.

На другий день п. Курах поробив багато ріжних фотографій з „Трія". А треба знати, що є він фотографом з ласки Божої. Знимками, які є в його студії, можна дійсно захоплюватися, особливо знимками дітей.

Вечером, на приняттю місцевих громадян для „Українського Трія" в домі громадян Коцанів, переведено збірку на „Рідну Школу" і тим також виявила громада свій патріотизм.

Треба тішитися, що в такій далекій місцевости, де є тільки горстка Українців, наші Українці зрозуміли місію „Українського Трія", яке пропагує українське з культурного боку. Виступи „Трія" це зєднування симпатій серед Американців для української справи і Українців як співгорожан Америки. П. І. Курах, який має звязки між Американцями, в порозумінню з іншими земляками старається далі між Клюбами та Каледжами про дальші контракти на нові виступи „Укр. Трія". А якщо це станеться, то це буде нова нагода для місцевої американської преси писати про українську культуру та політичні змагання Українців.

„Українське Тріо" було два дні гостем в домі сердечних громадян Коцанів. Виїжджаючи автомобілем, переїжджали ми залізничу рампу, якою орудував наш земляк, п. І. Беген. Прощаючися з ним, „У. Т." покинуло з жалем дорогих рідних людей.

Було би добре, як би так наші місцевости використали істнування „Українського Трія" в Америці і зацікавили ним американські круги. Навіть у теперішніх тяжких часах може собі якийнебудь американський клюб, або калеґія, позволити заанґажувати концертову організацію, зложену тільки з трох артистів. А успіхи „Українського Трія" підносять значіння місцевих Українців.

Роман Придаткевич.

Юнак (із захватом): Жінка це вінець творіння!

Жонатий (сумно): Так, лише... терновий...

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Концерт в честь М. О. Гайворонського.

Заходом нашої скрипачки, панни Любки Каськів, відбувся в суботу, дня 9 квітня, в прекрасній галі Y. M. C. A., під ч. 107 Halsey St., музичний концерт, присвячений нашому композиторови, Михайлови Гайворонському.

Погана погода перешкодила п. Гайворонському бути на святі, бо він все ще не вернувся до здоровля. Та коли би був на концерті, був би почувався гарно між тими, що не зважаючи на непогоду прийшли на концерт, щоби хоч тим робом оцінити його творчість та заслуги.

А присутні мали перший раз нагоду почути, хто це є між нами, який талан, та що цей талан видав, а чого ще можна від нього надіятися, як би ми вміли людей з такими таланами цінити і їх працю використовувати, даючи їм тим чином можність життя.

Гайворонський має за собою вже гарну минувшину, як бувший У. С. С., як громадянин і композитор. А що важніше, що богато його праць не вихіснувано й вони лежать готові до друку, а нема кому їх видати. І чи це не промах, коли ми їх не видаємо й разом з тим нарікаємо, що нема нових музичних творів, нема нових сольоспівів чи хорових композицій? І добре, що знайшлися люди, котрі хочуть концертами в честь Гайворонського звернути увагу нашого загалу, або хоч любителів співу і музики на те, щоби ми уважніше ставилися до тих скарбів, якими одинокими зедноєм покищо ще найбільшу симпатію культурного світа. І з вдячністю треба згадувати тих, котрі започаткували такі концерти. Бо віримо, що їх буде більше.

Панна Любка Каськів виступила з гарно підібраною музичною програмою. Вона була того роду, що навіть не дуже то музикальні слухачі слухали відограні нею твори ріжних великих мистців з найбільшою увагою і насолодою. Гарна постава, гарна сцена й гарна гра цілком природно гармонізували з собою, а вислідом цього було наскрізь гарне й миле враження, яке залишилось у слухачів. Обмежуємося при згадці про її гру до слова „гарно", бо таке враження виніс пересічний слухач. Знову слухачі з музикальним знанням хай віддадуть це враження іншими словами. Тоді буде це фахова музична критика, яка піднесе богато гарних сторін гри панни Каськів.

Виступав теж мішаний, мужеський і жіночий хор Товариства „Боян", під умілим і дискретним проводом п. Т. Каськова. Про цей хор згадував недавно один з дописувачів „Свободи", даючи йому і його дірігентови велике признання за солідну працю і добре вишколення. Я переконався, що дописувач „Свободи" писав правду. Хор здисциплінований і зіспіваний.

Панна М. Сурма, як сольова співачка, виявила, що має дуже гарний голосовий матеріял, бо голос її милий і дзвінкий.

Акомпаніямент спочивав у руках п. Ф. Мура й панни Е. Каськів.

В програму гри панни Каськів і виступів хору входили, зовсім природно, й композиції М. Гайворонського.

Панна П. Прикода дійсно талановита декляматорка, така, ща якую не то вартує, а таки треба звернути увагу. Вона вправді не була диспонована зприводу слабости, всеж таки віддеклямувала В. Шашкевича „Нинішня пісня" з глибоким зрозумінням, дикцією, поважно, з таким приємним голосом, який дається слухати.

Громадянин М. Шумейко зложив у поетичній формі привіт від української громади в Нюарку для М. Гайворонського, як нами глибоко шанованого й любленого композитора.

На концерті був теж прочитаний реферат про музичну діяльність М. Гайворонського. Змальовано в нім деякими почерками красу і велич народньої поезії, яка стала підставою творчости Гайворонського. А потім передано історію стрілецьких пісень, скомпонованих Гайворонським, хронольоґічно, як вони повстали. А разом з тими піснями перед очами слухачів пересувалися стрілецькі сотні та полки, над якими кружляв дух Мазепи, що гнав їх до бою за рідний край, за Україну. Реферат вичголосив д-р Л. Мишуга.

Наконець понеслися ще звуки пісні Гайворонського „Іхав стрілець на війноньку", а по ній звуки національного гимну і концерт скінчився.

Л. М.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Українська молодіж між Американцями.

Вже від довшого часу існують в нашій місцевости клюби молодих хлопців і дівчат. Ця сама молодь належить до співацького „Бояна" й до аматорського кружка та помагає при всякій народній роботі. А також, де лиш можна, ширить українське імя між Американцями.

Наш клюб хлопців має добре зорганізований „бескет болтім", що в минулім році виграли, як Українці „чемпіоншип" для міста. Більшість тих хлопців належить до місцевої організації У. М. С. А.

Ця організація кожного року з весною дає виступ в своїм будинку й власними силами під назвою „Гиподром шов". Такий виступ відбувся і бiжучого року, 1 і 2 квітня. Наші молоді хлопці, хоч обовязані були брати участь в цім виступі як члени організації й не ріжнитися від Американців, зробили навпаки. Зорганізували свою власну оркестру, взяли своїх танцюристів, співаків і штукарів та виступили як Українці. Це зробили тому, щоби якнайбільше ознайомити Американців з українським іменем.

Підчас виступу наші молоді артисти були представлені як Українці, а публика винагородила їх гучними оплесками. Здавалось, що все гаразд. Однак, як часто заходять помилки, так і тут показалась невдача.

Слідуючого дня появився допис у місцевім часописі, що це були Росіяни, а за Українців не було згадки. Багато громадян обурилось і стали дорікати молодим працьовникам, не зважаючи на те, що вони оправдувались, як могли, бо вони в тім не винні. Цю помилку міг зробити репортер часопису.

Зарядчик цього виступу, прочитавши цей допис, сам перепросив українських хлопців і сказав, що це лихо він сам направить. І справді, в понеділок, 4. квітня, появився інший допис в місцевім часописі, де Українці були представлені якнайліпше.

Отсим хочу пригадати місцевим громадянам та взагалі цілому громадянству, що в таких випадках треба бути більше розважними й не горячкуватись, а чекати висліду, щоб переконатись, хто завинив. А вже хочби й молодіж сама завинила, то треба старатись, щоби більше таке не повторилось, бо знаю, що й старі, а ще до того вчені люди, також роблять помилки.

Для молодіжи це заввага, щоби другим разом були більше обережні й добре все переконались, чи все як слід подане до часопису. Вороги за найменшу нашу помилку приписують нам велику невдачу.

Громадянин.

ЗА ЩАСТЯМ.

Моя подруга, доля химерна,
Стала на ухо мені шептати:
„Ходімо разом світом широким,
Тобі поможу щастя шукати".

Кинула рідню, скромні достатки,
Усе і всіх я сумно пропала
І край мій рідний, гори Карпати,
І в світ широкий повандрувала.

І я не знаю, що голод, холод,
У гірких злиднях не загибаю,
А проте трачу дні життя свого,
І щастя всюди все ще шукаю.

Анастасія Рибакова.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НАНТИКОК, ПА.

На Рідний Край.

Підчас панахиди по душах, що загинули в українській визвольній боротьбі, зібрано $41.65. Панахиду відправив о. П. Грушецький. Гроші призначено: на інвалідів $21.65 і на УВО $20.

Всю суму вислано через Обєднання.

Іван Велгош, секретар.

СЕНТРАЛ ФОЛС, Р. А.

На Рідну Школу.

З нагоди пятьдесятьлітньої річниці Рідної Школи Товариство ім. Івана Франка, від. 93 У. Н. Союза вступило в члени Рідної Школи й вислало через Обєднання свою ченську вкладку в сумі 50 долярів.

Товариство зовсім не зважає на вигукування ріжних киринників проти Рідної Школи та взагалі проти національної роботи, а твердо стоїть при своїй патріотичній праці.

Уряд Товариства.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На Рідну Школу.

На вечірку, який уладили в своїм домі громадяни Е. П. Рій з нагоди пятьнацять-літнього вінчання, присутні гості, майже всі члени Тов. Укр. Американських Горожанок, зложили на Рідну Школу в старім краю як слідує: П. Рій $5; В. Рутецька, М. Несевич, П. Лабяк, Е. Слободян, А. Рудакевич по $1; А. Дубас, Р. Кісь, А. Рій по 50 ц.—Разом $11.50.

Належиться піднести, що громадяни Рій і гості при кождій нагоді не забувають на потреби Рідного Краю й жертвують, що можуть.

Гроші переслано через Обєднання на Рідну Школу до краю.

В. Рутецька.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Товариство Жіноча Громада в Перт Амбою офірувало $5 на Рідну Школу, котрі вислано через Обєднання.

Зіня Дембицька, секретарка.

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ. (13)

Рука фон Гарбена опустилася, коли він побачив перед собою свого слугу, що підходив до нього. „Кабула!" — вигукнув з радістю й зі здивуванням фон Гарбен. „Що ти тут робиш? Звідки ти взявся тут?! „Я не можу тебе лишити самого", говорив вірний слуга, „Я не хочу лишати тебе самого в обіймах злого духа, котрий панує в цих горах".

„Ти ліпше вертайся назад"— сказав фон Гарбен. „Я злізу вниз, ось у це провалля". Фон Гарбен пальцем показав Кабулі щілину в скелі. Кабула глянув у безодню й голова його закрутилася від вигляду провалля, що й кінця-краю йому не було видно. „Ти, Кабуло, навіть не пробуй за мною спускатися туди". Він стис дружньо руку свому слузі. „О, ні! Я йду з тобою!"

Така вірність слуги поворушила серце фон Гарбена і він з радістю приняв бажання Кабули бути з ним. „Дякую тобі. Я дійсно потребуватиму допомоги, поки злізу на дно провалля. Ми мусимо туди дібратися, бо тут загинемо з голоду". „Я приніс їсти з собою!" — сказав Кабула. Він негайно розвинув з паперу маленьку скриньку, в якій були конденсовані харчі.

Тепер ці харчі дуже пригодилися. Вони були в запасах фон Гарбена, які забрали з собою чорні, тікаючи від нього. Попоївши, почали обидва злазити вниз. З великим трудом вони спускалися, спираючись ногами в стіни провалля. Кільками разів здавалося, що полетить стрімголов один або другий. Нарешті вони опинились на дні провалля й тут побачили, що виходу з нього нема.